

Családok támogatása

Észak-Magyarországi JOGpontok

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben
foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

Arról már a korábbi fejezetekben is volt szó, hogy az egészségbiztosítási járulék megfizetésével a befizető személy jogosulttá válik a társadalombiztosítási törvényben felsorolt ellátásokra, amely közül több is a gyermekvállaláshoz, illetve családalapításhoz kapcsolódik.

Jelen fejezet célja a vonatkozó egészségbiztosítási ellátásoknak és a személyi jövedelemadó törvényben biztosított kedvezményeknek az áttekintése és rövid bemutatása.

I. Egészségbiztosítási ellátások

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény alapján a kapcsolódó pénzbeli ellátások a következők:

- csecsemőgondozási díj (CSED),
- gyermekgondozási díj (GYED),
- gyermekápolási táppénz (GYÁP).

a. I/1.Csecsemőgondozási díj

A csecsemőgondozási díj a terhességi-gyermekágyi segély helyett került bevezetésre és a gyermek születéséhez kapcsolódóan kieső jövedelem pótlását szolgálja és a szülési

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

szabadság időtartamára, de legfeljebb a gyermek születését követő 168. napig jár, kivéve a koraszülött gyermekek esetében, ahol legfeljebb a gyermek 1 éves koráig jár. Csecsemőgondozási díjra jogosult, aki a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt, és a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő 42 napon belül szül.

Nem jár csecsemőgondozási díj a szülési szabadságnak arra a tartamára, amelyre a szülő a teljes keresetét megkapta, vagy amelyben bármilyen jogviszonyban keresőtevékenységet folytatott.

A csecsemőgondozási díj a naptári napi alap, illetve a naptári napi jövedelem 70 %-a. A csecsemőgondozási díj összegéből a folyósító szerv a személyi jövedelemadó előleget levonja.

I/2. Gyermekgondozási díj

A gyermekgondozási díj a gyermekvállalás támogatására nyújtott pénzbeli ellátás. A gyermekgondozási díj biztosítási jogviszony, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatán folytatott hallgatói jogviszony alapján járó pénzbeli ellátás, amely nem azonos az alanyi jogon igénybe vehető

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

gyermekgondozást segítő ellátással (korábban gyermekgondozási segély).

Gyermekgondozási díjra jogosult a gyermeket saját háztartásában nevelő:

- biztosított szülő (apa, örökbefogadó szülő is), ha a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt,
- csecsemőgondozási díjra jogosult szülő, akinek a biztosítási jogviszonya a csecsemőgondozási díjra való jogosultság időtartama alatt szűnt meg feltéve, hogy a szülést (igénylést) megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt.

Fontos tudni, hogy 2017. évtől kezdődően a gyermekgondozási díj mellett időkorlátozás nélkül lehet keresőtevékenységet folytatni.

2014 óta kiegészült a gyermekgondozási díjra jogosultak köre a felsőoktatási intézmény nappali tagozatos hallgatóival, akik a saját háztartásában nevelt gyermekük után úgynevezett „diplomás gyed”-re lehetnek jogosultak, abban az esetben ha:

- gyermek születését megelőző két éven belül államilag elismert felsőoktatási intézményben magyar nyelvű

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

nappali képzésben legalább két félév aktív hallgatói jogviszonnal rendelkeznek (min. 260 nap hallgatói jogviszony), és

- a gyermek a hallgatói jogviszony fennállása alatt vagy a hallgatói jogviszony szünetelését, illetve megszűnését követő 1 éven belül születik.

A gyermekgondozási díj legkorábban a csecsemőgondozási díj, illetőleg az annak megfelelő időtartam lejártát követő naptól legfeljebb a gyermek 2. életévének betöltéséig jár, amely ikergyermekek esetén további egy évvel meghosszabbodik. Az úgynevezett „diplomás gyed” ezzel szemben csak a gyermek születésének napjától a gyermek 1 éves koráig jár.

A gyermekgondozási díj összege a naptári napi alap jövedelem 70 %-a, de legfeljebb havonta a mindenkori minimálbér kétszeresének 70%-a (2020-ban a minimálbér összege 161.000 Ft). A „diplomás gyed” havi összege másként alakul:

- a felsőfokú alapképzésben, szakképzésben vagy szakirányú továbbképzésben részt vevő hallgató esetén a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér 70 %-a (2020-ban 112.700 Ft),

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

- a mesterképzésben, osztatlan vagy doktori képzésben részt vevő hallgató esetén a jogosultság kezdő napján érvényes garantált bérminimum 70 %-a (2020-ban 147.420,- Ft).

A gyermekgondozási díj összegéből a folyósító szerv által levonásra kerül az személyi jövedelemadó előleg és a nyugdíjjárulék is.

1/3. Gyermekápolási táppénz

A gyermekápolási táppénz a 12 éven aluli gyermek betegsége esetén a szülőt megillető pénzbeli ellátás. Ebben az esetben a szülő nem a saját betegsége okán válik keresőképtelenné, hanem a gyermeke betegsége miatt nem tudja munkáját ellátni.

A gyermekápolási táppénzre jogosultság feltételei megegyeznek a táppénz általános jogosultsági feltételeivel, vagyis a gyermekápolási táppénzre ugyanazok a biztosítottak jogosultak, akik saját keresőképtelenségük esetén táppénzben részesülhetnek.

A gyermekápolási táppénz folyósításának időtartama elsődlegesen a beteg gyermek életkorától függ. Ha a biztosított szülő a gyermek ápolása címén igényel táppénzt,

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

előzményként a gyermek előző születésnapjától a gyermek következő születésnapjáig eltöltött táppénzes napokat kell figyelembe venni (azaz nem naptári évhez igazodik). A gyermek életkora alapján igénybe vehető gyermekápolási táppénzes napok száma:

- A táppénz az egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása, ápolása címén a gyermek egyéves koráig időbeli korlátozás nélkül jár.
- Az 1 évesnél idősebb, de 3 évesnél fiatalabb gyermek ápolása címén évenként és gyermekenként 84 naptári nap gyermekápolási táppénz folyósítható.
- A 3 évesnél idősebb, de 6 évesnél fiatalabb gyermek ápolása címén évenként és gyermekenként a szülőnek 42, egyedülálló szülőnek 84 naptári nap gyermekápolási táppénz folyósítható.
- A 6 évesnél idősebb, de 12 évesnél fiatalabb gyermek ápolása címén évenként és gyermekenként a szülőnek 14, egyedülálló szülőnek 28 naptári nap gyermekápolási táppénz folyósítható.

Mint látható a napok számát befolyásolja, hogy a szülő egyedülálló-e vagy sem. Egyedülállónak kell ebből a szempontból tekintetni azt, aki elvált, házastársától külön él,

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

özvegy, nincs élettársa, nőtlen vagy hajadon. Fentiek alapján az is látszik, hogy a gyermek anyja helyett az apa is igénybe veheti a gyermekápolási táppénzt.

II. Személyi jövedelemadóból igénybe vehető kedvezmények

Az egyéni vállalkozásból származó jövedelem után a magánszemélynek adóelőleget kell fizetnie. Az egyéni vállalkozó a vállalkozói kivét, illetőleg az átalányban megállapított adóalapból a feltételek megléte esetén első házások kedvezményét, családi kedvezményt érvényesíthet, illetőleg összevont adóalapjának adóját személyi kedvezménnyel csökkentheti, ha erről az éves adóelőleg nyilatkozatban rendelkezik.

II/1 Első házások kedvezménye

2015 évtől került bevezetésre az első házások adókedvezménye, amely abban az esetben vehető igénybe,

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

ha a házaspár legalább egyik tagja az első házasságát köti. A kedvezményt a házassági életközösség fennállása alatt a házasságkötést követő hónaptól legfeljebb 2 évig vagy a családi adókedvezmény folyósításának kezdetéig lehet igénybe venni.

A kedvezmény értelmében a házastársak az összevont adóalapba tartozó jövedelem után havi 33.335,- Ft összeggel csökkenthetik adóalapjukat, amely a valóságban havonta 5.000,- Ft adóösszegének felel meg.

Az adóelőleg-nyilatkozatban meg kell jelölni, hogy melyik házastárs veszi igénybe a kedvezményt vagy azt megosztva veszik-e igénybe.

Nem érvényesíthető tovább a kedvezmény, ha a házasság 24 hónapon belül felbomlik, illetve automatikusan megszűnik, ha a magzat után családi adókedvezményt érvényesítenek.

II/2. Családi adókedvezmény

A családi kedvezmény nem a megfizetendő adó összegét, hanem az adóelőleg megállapítását megelőzően, a magánszemély összevont adóalapját csökkenti, amely az évben végzett összes jövedelemszerzésre irányuló tevékenységének bevételének az összessége, azaz a

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

munkaviszonyon kívül a megbízási és egyéb jogviszonyok is idetartoznak.

A családi kedvezmény összege a családban eltartottak számától függ, 2020-ban a kedvezmény mértéke eltartottanként és jogosultsági hónaponként az alábbiak szerint alakul:

- egy eltartott esetén 66.670,- Ft (nettó bérben: 10.000,- Ft/hó),
- kettő eltartott esetén 133.330,- Ft
- három és minden további eltartott esetén 220.000,- Ft (nettó bérben: 33.000,- Ft/hó).

Fontos annak a tisztázása, hogy ki minősül eltartottnak, ezek különösen:

- akire tekintettel a magánszemély családi pótlékra jogosult,
- a magzat a várandósság időszakában (fogantatásának 91. napjától megszületéséig)
- továbbá az a gyermek, akit a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából figyelembe lehet venni (pl.: közoktatási intézmény tanulója, első felsőoktatási képzésben vagy egyetemen nappali tagozatos képzésben hallgatóként tanul).

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

A jogosultság a tankötelezettség időtartamáig kötelezően jár (16 éves kor betöltéséig), illetve ha a lejáratkor a gyermek még közoktatásban tanul, akkor annak a tanévnek a végéig, amelyben a gyermek a 20. – sajátos nevelési igényű tanuló esetén a 23. – életévét betölti.

A családi kedvezményt az érvényesíthető összeg vagy a kedvezményezett eltartottak megosztásával a jogosultak közösen is érvényesíthetik, illetve a velük közös háztartásban élő házastárssal, élettárssal megoszthatják. A családi kedvezmény megosztott érvényesítését a jogosultak már az adóelőleget megállapító munkáltatótól is kérhetik, ha erről közös nyilatkozatot tesznek.

A felváltva gondozott gyermek után a különélő szülők külön-külön a családi kedvezmény 50 %-nak érvényesítésére jogosultak.

II/ 3. Családi járulékkedvezmény

A családi kedvezmény érvényesítésére jogosultak családi járulékkedvezményre is jogosultak. Így, ha a család nem tudja érvényesíteni a családi adókedvezmény összegét, azt az általa fizetett járulékból is érvényesíteni tudja.

A családi járulékkedvezmény lényege, hogy csökkenti a megfizetendő természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.

járulék és nyugdíjjárulék együttes összegét. Ennek megfelelően a biztosított és a családi kedvezményt megosztással érvényesítő biztosított házastársa, élettársa által együttesen ténylegesen érvényesített családi kedvezménnyel csökkentett összeg 15 %-a, de legfeljebb a járulékok együttes összege.

Az egyéni vállalkozó családi járulékkedvezményt vehet igénybe a kivétet, illetőleg az átalányban megállapított jövedelmet terhelő járulékok erejéig, azaz főállású egyéni vállalkozó a számára előírt, minimum járulékalapból ezt akkor is érvényesítheti, ha a tényleges jövedelme ennél kisebb összegű. Tekintettel arra, hogy a családi járulékkedvezmény havi összegének megállapítására az egyéni vállalkozó saját maga köteles, ezért a családi járulékkedvezmény havi összegét havi bevallásban (58-as számú bevallás) kell bevallania.

Természetesen a családi járulékkedvezmény érvényesítése nem érinti a biztosított társadalombiztosítási ellátásokra való jogosultságát és az ellátások összegét.

Figyelemmel az 59/2020 (III.23.) Kormányrendeletben foglaltakra.

Frissítve: 2021.12.31.